

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд на тема

„Съвременни аспекти на куклено-театралната изразност“

с автор Михаил Байков

за получаване на образователната и научна степен „доктор“

Автор на становището – проф.д.и.н. Виолета Райнова

Едва ли някой днес се съмнява, че новата парадигма на театралното мислене е свързана с появата на режисьорското изкуство. Именно тогава, на границата между деветнадесети и двадесети век, започва и полемиката, свързана с проблемите на самоидентификацията на театралното изкуство. И до днес обаче не можем да твърдим, че съществуват общопризнати формулировки за редица базисни термини и понятия в сферата на театралните процеси, както в историко-театрален план, така и в практиката. Трудният и нееднозначен проблем за близостта и различието, за многообразието на връзките и взаимодействията между различните видове, типове и жанрове на сценичните изкуства и до днес остава неразрешен и все по-актуален. Нещо повече, днес като че ли все повече се налага и тезата за изоставане на теорията от практиката.

Именно от тази гледна точка искам да обърна внимание на докторската дисертация на Михаил Байков – „Съвременни аспекти на куклено-театралната изразност“.

Още от формулирането на обекта на изследване в заглавието, както и в непосредствената организация и структура на текста, а така също и в цялостното изложение, се налага впечатлението не само за целеустремен стремеж към постигане, но и успешно представяне и мислени за базисни „аспекти на куклено-театралната изразност“. Всъщност става дума за това, че още от заглавието и до последният ред на своя изследователски проект Михаил Байков заявява и неотстъпно защитава своето НЕПРИЕМАНЕ на конвенционалното стереотипно познание и мислене. Липсата в заглавието на традиционно битоващата формулировка „Куклен театър“ съвсем не е случайност или просто проява на каприз или маниерност от страна на автора. Защото една от целите на труда, успешно постигната, е доказването на остарялостта, овехтялостта на това понятие като съдържание и същност. И както става ясно от текста – все още не е намерено общозначимо и общоприето, единствено, ново определение на това театрално изкуство.

Безспорно и не по малко важно като ПРИНОС е и мотивирането на тезата, / която като извод и проникателният читател може да долови, особено след като прочете и авторският анализ на емблематичните съвременни спектакли/ че значимите явления в съвременното изкуство размиват, разширяват, разрушават границите между чистите традиционни видове.родове, жанрове в сценичното изкуство.

Ще добавя, че очевидният стремеж на автора към съвременна обективност в представяне на еволюционните процеси и революционни пробиви в движението и развитието на практиката и мисленето за куклено-театралната изразност неотменно, с много редки изключения, се аргументира и интерпретират с оглед както на различието, така и на близостта, на дифузията, симбиозата, характеризираща значимите съвременни явления в театралната практика и теория.

Централно място като значение,актуалност и перспективност, в работата се отделя на проследяването и представянето на такива коренни понятия като „кукла“, „куклено“ и „кукленост“Те се осмислят не само от семантична гледна точка, а и с оглед на конкретно-историческото им формиране и съдържателно-формални промени.Съществено приносно значение с перспективна и дискусийна изследователска насоченост имат страниците, в които Байков ни представя как се движат и изпълняват с нова съдържателност основополагащи понятия като „предмет“,„образ образност“, „метафора“, „символ“, „знак“.Те представляват и едно от сериозните доказателства за широкия изследователски хоризонт, характеризиращ докторската дисертация на Байков. Нямам предвид постигането на енциклопедична пълнота, а съсредоточаването, фокусирането на труда в емблематични фигури като Крейг, Кястор, Шлемер, Образцов ...Защото в тяхното творчество и мислене Байков проследява и отразява еволюцията на куклено-театралната образност, мотивираща нов тип театър.откриващ нов пласт в културата на театъра.

Не мога да не обърна внимание и на авторският анализ и коментар на подобрите от него седем представления. Байков не се интересува от „националната“ атестация и връзката с националните театрални традиции.Целта на неговият интерес и анализ е друга. Доказва , че ако няма развитие и търсене в областта на театралния език, то и най-значимите социални или нравствени послания, ще престанат да комуникират на нивото на изкуството както на сцената, така и със зрителя.

Възприемам докторската дисертация на М.Байков като необходимият и навременен навигатор, способен да ориентира мислещите млади хора- студенти.творци и зрители - в широтата,дори в безграничността на съвременното театрално пространство. Представите ни за театъра се променят, променят се очертанията на неговите граници,неговите хибридни форми бързо стават естествени и закономерни явления в общокултурния ни живот.

Ще завърша с нещо, което особено ме интригува в цялостния облик на комплексното присъствие на Михаил Байков в живота – и като млад човек ,и като професионалист.Това за мен е неговото несекващо любопитство както към живота така и към изкуството. Навярно защото има повече въпроси отколкото отговори. Може би и затова особено ме привлича незавършеността на неговия текст..Разбирам тази незавършеност като отговорност на изследователският интерес и амбиция към неизмеримите пространства на съвременния театър. който все още не може да съществува без чудото на оживялата,одухотворена от актьора . кукла.

Като се позовавам на всичко казано дотук, позволявам си да заявя - докторската дисертация: „Съвременни аспекти на куклено- театралната изразност” отговаря на всички изисквания и притежава всичките необходими качества и достойнства в научен и научно-приложен смисъл, за да бъде присъдена на нейният автор Михаил Байков образователната и научна степен ДОКТОР. Позволявам си да призова уважаемите членове на научното жури да гласуват положително.

Гласувам: ДА

София

9 януари 2018 г.

Подпис:

/проф, д. и.н. Виолета Райнова/